

Деякі аспекти діяльності представника урядового уповноваженого у справах Європейського Суду з прав людини і регіонального відділення секретаріату урядового уповноваженого у справах Європейського Суду з прав людини

Трошечко В.В., заступник начальника Головного управління юстиції у Сумській області

Після набуття 11 вересня 1997 року чинності для України Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року (далі - Конвенцією) громадяни нашої держави, іноземці та особи без громадянства отримали надзвичайно важливе право – звертатися за захистом своїх прав, порушених державою, до незалежної міжнародної судової установи – Європейського суду з прав людини (далі - Суд).

Відповідно до статті 9 Конституції України, чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

Багаторічна практика підтвердила ефективність діяльності Суду, де особа може знайти реальний захист своїх прав, якого марно шукала у власній державі.

Існуючі в Україні системні проблеми як у законодавстві, так і у правозастосовчій діяльності, обумовлюватимуть тенденцію постійного збільшення кількості рішень, що виноситимуться Судом щодо України. У зв'язку з тим, що з'явилася потреба у врегулюванні питань, пов'язаних з виконанням рішень Суду, 23 лютого 2006 року було прийнято Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини».

Метою цього Закону є, насамперед, врегулювання питань, пов'язаних з виконанням рішень Суду в частині стягнення з держави присуджених сум, законодавчого закріплення процедури вжиття заходів загального та індивідуального характеру.

На виконання вищезазначеного Закону було прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 31 травня 2006 року № 784 «Про заходи щодо реалізації Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», якою на Міністерство юстиції покладено функції органу, відповідального за забезпечення представництва України в Європейському суді з прав людини та виконання його рішень. Відповідно до Положення про Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини (далі – Урядового уповноваженого), затвердженого вказаною Постановою, діяльність Урядового уповноваженого забезпечує Секретаріат Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини (далі - Секретаріат), який діє у складі центрального апарату Міністерства юстиції.

09 лютого 2007 року Міністерством юстиції України виданий наказ № 44/5 «Про затвердження Положення про представника Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини і регіональне відділення Секретаріату Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини».

Згідно з Положенням, діяльність Урядового уповноваженого на регіональному рівні забезпечують представники Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини, що працюють у складі Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головних управлінь юстиції в областях, м. Києві та Севастополі і очолюють регіональні відділення Секретаріату Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини (далі - регіональне відділення).

Представник Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини (далі - представник Урядового уповноваженого) і регіональне відділення у своїй діяльності керуються Конституцією України, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод та протоколами до неї (далі - Конвенція), Законом України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» та іншими законами, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, міжнародними договорами України, Регламентом Європейського суду з прав людини, Положенням про Міністерство юстиції України, Положенням про Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 31 травня 2006 року № 784, Положенням про Головне управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній

Республіці Крим, головні управління юстиції в областях, м.м. Києві та Севастополі та цим Положенням.

Представником Урядового уповноваженого призначається перший заступник або заступник начальника Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головних управлінь юстиції в областях, м.м. Києві та Севастополі наказом Міністра юстиції за письмовим поданням відповідного начальника управління юстиції, погодженим з Урядовим уповноваженим.

Відповідно до пунктів 4 та 5 Положення, представник Урядового уповноваженого відповідно до покладених на нього завдань: - координує роботу регіонального відділення; - відповідає на запити Урядового уповноваженого Секретаріату Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини (далі - Секретаріат);

- з метою виконання доручень Урядового уповноваженого та Секретаріату звертається до місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та судових органів із запитом про надання матеріалів та коментарів у конкретних справах; - щороку до 25 грудня інформує Урядового уповноваженого про діяльність регіонального відділення, виконання відповідних доручень та проведення публічних заходів за звітний період; - бере участь у засіданнях і нарадах з питань, віднесених до його компетенції; - у разі потреби залучає до роботи регіонального відділення інших працівників обласних та районних управлінь юстиції.

Представник Урядового уповноваженого несе персональну відповідальність за діяльність регіонального відділення перед Урядовим уповноваженим.

Регіональне відділення створюється при Головному управлінні юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головних управліннях юстиції в областях, м.м. Києві та Севастополі.

До складу регіонального відділення можуть включатися спеціалісти відповідних управлінь юстиції. Крім них, на безоплатній основі можуть включатись представники державних органів, зокрема, державної виконавчої служби, обласних державних адміністрацій, судових органів, територіальних органів прокуратури, МВС, Департаменту з питань виконання покарань, а також представники громадських організацій (за погодженням з їх керівниками).

Склад регіонального відділення за письмовим поданням представника Урядового уповноваженого затверджується Урядовим уповноваженим.

Основні завдання регіонального відділення визначені пунктом 10 Положення, серед яких: виконання доручень Урядового уповноваженого та Секретаріату стосовно збору і вивчення фактів і доказів у конкретних справах, що стосуються заявлених порушень Україною положень Конвенції, посилання на які містяться у запитах Європейського суду з прав людини до Урядового уповноваженого; інформування населення про положення Конвенції та практику Європейського суду з прав людини; проведення індивідуальних консультацій громадян з основних положень Конвенції і процедури подачі, прийняття і розгляду заяв Європейським судом з прав людини; здійснення роз'яснювальної роботи серед посадових осіб місцевих органів виконавчої влади, працівників суду і прокуратури, органів місцевого самоврядування про суть, призначення і зміст Конвенції та протоколів до неї, про особливості застосування Конвенції та практики Європейського суду з прав людини як джерела права.

На виконання покладених завдань регіональне відділення вивчає факти, збирає докази та надсилає копії матеріалів у справах, що знаходяться в провадженні Європейського суду з прав людини, а також іншу інформацію, необхідну для забезпечення діяльності Урядового уповноваженого, здійснює індивідуальний прийом громадян з питань організації діяльності та порядку звернення до Європейського суду з прав людини, вживає заходів щодо попередження порушення прав людини та основоположних свобод, а також щодо відновлення порушених прав і свобод на відповідній території.

Література:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950, Офіційний вісник України від 16.04.1998 - 1998 р., № 13, / № 32 від 23.08.2006 /, стор. 270;

2. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР, Відомості Верховної Ради України від 23.07.1996 - 1996 р., № 30, стаття 141;

3. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 № 3477-IV, Офіційний вісник України від 05.04.2006 - 2006 р., № 12, стор. 16, стаття 792, код акту 35664/2006;

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 31 травня 2006 року № 784 «Про заходи щодо реалізації Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 31.05.2006 № 784, Офіційний вісник України від 14.06.2006 - 2006 р., № 22, стор. 138, стаття 1655, код акту 36511/2006;

5. Наказ Міністерства юстиції України № 44/5 «Про затвердження Положення про представника Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини і регіональне відділення Секретаріату Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини» від 09.02.2007 № 44/5.

Міжнародно-правове забезпечення стабільності та безпеки суспільства: матеріали науково-теоретичної конференції викладачів, аспірантів та студ. юридичного фак-ту, м. Суми, 25 травня 2013 р. / Ред.кол.: А.М. Куліш, М.М. Бурбика, М.І. Логвиненко, В.М. Семенов, А.В. Баранова. — Суми : СумДУ, 2013. — С. 64-66.